

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

„Skazani na wynarodowienie“.

(X) Під таким заголовком подав орган краківських «демократів» Nowa Reforma в ч. 204. статю, в якій звертає бачність польської суспільности на »niebezpieczeństwo grożące ze strony Rusinów licznym koloniom mazurskim rozsiąnym po Galicyi wschodniej«. »Robota wynaradawiania małomiejskiej i wiejskiej ludności polskiej, zamieszkałej wśród Rusinów, wykonuje się głównie przez szkołę i cerkiew(?). Księża ruscy, z nielicznymi(?) wyjątkami, należą do partyi moskalofilskiej, a że oni także bywają zwykle przewodniczącymi rad szkolnych miejscowych, więc ich wpływ na szkołę ma także charakter wynaradawiający(!). Далше говорить автор навіть про процес ujarзмянія і »o ucisku narodowym, na jaki ze strony Rusinów skazana jest ludność polska«.

Для скріплення своїх висказів, покликуює ся автор на »Tygodnik Narodowy«, видаваний у Львові, що сею справою тепер живо займає ся. В останнім випуску подає сей Tygodnik допис з околиць Станиславова, в якій порівнює положенє польского населеня в Галичині з положенєм польского населеня на Буковині, а се положенє характеризує словами: »Rozumiem tu jednaką ku nam niechęć i równie wrogie usposobienie większości ruskiej«. Потішає ся лише тим, що в Галичині łatwiejsze stosunkowo środki obrony, боć jesteśmy tu w kraju własnym, na własnej grzędzie, mamy rząd »swój«, mamy polski język w szkole, w kościele, w urzędzie a i wiele innych czynników pomysłnych (весь автономічний апарат польский. Ред.).

Далше вказує автор на те, що серед руского населеня є робота видна на кождім ступні; що руска інтелігенція а іменно свьященники aż do szowinizmu stają wszędzie

na straży praw swego żywiołu, a posudжує польську інтелігенцію, особливо польских свьященників о рівнодушність і недостачу патріотичної ревности, щоби охоронити латинських парафіян від винародовлення. »Użycie ruskiej mowy w życiu codziennym, mieszane małżeństwa, przejmowanie się zwyczajami i obyczajami Rusinów — oto objawy zaniku narodowego, któremu ksiądz mógłby przedewszystkiem zapobiedz skutecznie. Widuję tutaj kościoły łacińskie, przepelnione ludem; niestety, pod siermięgami nie biją tam serca polskie! Są to osobniki »ritus latini«, ale zaledwie pacierz i to nie wszyscy — umieją po polsku. Większość ich zruszczała całkowicie!« Дописуватель Tygodnik-a Narodowego дорікає польській шляхті на Русі і урядникам космополітизмом, називає їх »Galicyanami« і на останку радить на взір »koła polskiego« на Буковині засновати »statutowe stowarzyszenie, którego celem byłaby opieka narodowa nad ludnością polską w galicyi wschodniej«.

Ся статя нагадує нам недавно тому в львівськім »Przegląd-і« і деяких иньших польских часописях заведену рубрику »ucisk Polaków przez Rusinów«, щоби такою методою свьітові показати, що не лише Русинам не діє ся ніяка кривда в языково-національних справах, але що навпаки населенє в рускій часті Галичини терпить ucisk przez Rusinów. Так сей алярм піднятий перед двома роками в польских часописях з окликом »ucisk Polaków przez Rusinów« як і наріканя статі наведеної з часописи »Nowa Reforma« і »Tygodnik Narodowy« основується на зовсім хибних премісах.

Польські дневникарі і політики не хотять признати сего неперечно факту, що не все населенє латинського обряду в східній Галичині є польского походження, що не всі латинники є mazurskie kolonie. Се річ певна і то ні-

хто з Русинів не перечив, що є в східній Галичині наслідком історичних обставин позістали до нині мазурскі кольонії (н. пр. Czernilów mazowiecki i Wola mazowiecka і т. и.), або в чисто руских громадах нечисленні мазурскі поселенці. Однак і се є неперечним фактом, що наслідком відомих історичних подій доволі значна частина руского населеня нині дійсно належить до латинського обряду, але впрочім зберегла до нині всі прикмети рускої народности, а іменно руский одяг, рускі звичаї і обичаї і руску мову та свій руский тип, при всіх заходах польских свьященників або шляхтичів, щоби сих латинників зробити Поляками. Дятого се чоловікови, який глядить на такі справи здоровими і незапамороченими шовінізмом очима, видає ся зовсім природним, що такі латинники рускої народности ледво уміють або й зовсім не уміють расієрза, що вийшовши з костела розмовляють між собою своєю рідною рускою мовою, що на Wielkanos коло костела виводять »гаївки« і сьпівають рускі пісні, зберегають всі звичаї народні рускі та одягають ся в народно-руські одежі. Є то отже дійсно »osobniki ritus latini« і не дивниця, що »poł siermięgami nie biją tam serca polskie«, а навпаки навіть між ними проявляє ся вже національна сьмідомість руска, як сего мали ми перед двома роками приклад в Тернополи, де латинник-селянин з Бірок записав свого сина до рускої гімназії Франц-Йосифа і не дав директорови в себе вмовити, що він є Поляк і повинен сина вписати до польської гімназії.

З другого боку стрічаємо на Русі цілі мазурскі оселі або нечисленні групи мазурскі посеред руских громад, що зберегли ще прикмети свого мазурского походження, свою мову, хоч перемішану в части русиною, свої звичаї і обичаї, свій мазур-

9

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Мило мені пізнати, — вклонив ся пан ад'юнкт і подав Добракови три пальці. Пан ад'юнкт був нині вистровний. Волосє мав старанно причесане, вуса виємаровані і новий уніформ. Урядницького палаша і шапки не мав нині, а все таки золоті гузики на досить випасенім животнику блистїли, аж мило. Пан ад'юнкт не був так негарним паном. Мав високу стать, а коли забув ся і зачав говорити — від серця, — робив ся приємний; але се лучало ся зрідка. Усїв, положив праву руку на стіл, лівою взяв ся під бок і говорив: — Так, урожай показує ся добрий!

— Дякувати Богу, добрий.

— Я бачив дорогою. От пшениця, що стоїть там за Чежином, аж мило поглянути.

— Гм, гм! — відкашельнув Свобода. — Прощу, то ячмінь.

— Ячмінь? Бачите, які в мене очи! Я то мав за пшеницю. А ви, пане Добрак, як то там зі зьвіриною? — спитав ся дипломатично молодця, аби нікого не поминути і нахилив ся до него.

— Зі зьвіриною? — Лихо! — за мала кара на лісових злодїв, — сказав Добрак.

Пан ад'юнкт стягнув брови: — Пане, закон є законом! Розумієте мене? Я суджу як судия — як судия! — сказав і сурово змірив Добрака. — Пане Свобода, а де є ваша хороша панночка?

— Простїть. Вона не була убрана, аби могла показати ся між гостї, але зараз ту буде. — Але се хто там їде? спитав ся і підійшов до плота, положив руку дашком над очи та уважно глядїв в даль. — Не є се пан Чуба?

— Пан Чуба? — дивував ся ад'юнкт.

— Пане Осип, ви маєте ліпше око, — хто се є?

— Ах, се є той рудак, — се є Чуба! Але жене! Дивно, що карку не скрутить!

Завідатель Чуба їхав в найбільшім гальоні. Заїхав на обїїсте, скочив з коня, віддав Соляреви узди і підбїг до Свободи, що вискочив на зустріч.

— Здорові були! Славянине! Запросили мене, той маєте ту. — Ви чоловіче, водїть ко-

ня так довго, доки не перестане пінити ся! — Згадайте як довго я їхав?

— Як? Годину.

— Пів! Аби я так жив! Се коник! Що?

— Пів години?

— Пів години! Що скажете? Я був з ним

у Зноймі за годину і чверть — точно! Се є коник! Як ластівка!

— Англїєц?

— Фольблот! — Но, а як вам живе ся?

— Дякую. Прощу ближше. Ту є пан ад'юнкт Вірфль.

— Пан ад'юнкт Вірфль? А він що ту робить? — питав Чуба витягаючи лице.

— Прийшов мене відвідїти. Чесний пан!

Пустили ся до альтанки. Поздоровкали ся, засїли, Свобода наляв сьвіжого і розпочали живу розмову. Між тим прийшла Маня одягнена в просту ясно-шару сукню. Уклонила ся і привитала гостий: — Звольте вибачити — мама прийдуть зараз. — були заняті, як панове надїхали.

(Далі буде.)

ський одяг і тип. І той мнимий процес u-
jarzmenia i ucisk narodowy ze strony Ru-
sinów не здавили їх сих національних
прикмет. Була би се задача вдячна для
»ludoznawczego towarzystwa Lud«, щоби
зробило таку наукову експедицію по схід-
ній Галичині, а сконстатувало би певно,
що річи так мають ся, як ми тут се ви-
казали, а не так, як представляють шовініс-
тичні польські кореспонденти і ксьондзи, що
хотіли би в кожному латиннику на Русі ба-
чити Поляка і польського патріота. З тими
дійсними обставинами треба раз польській
суспільности погодити ся, а тоді не буде
їх лякати штучно газетярами вимальоване
»niebezpieczeństwo grożące Polakom, ze stro-
ny Rusinów,« тоді не будуть дивувати ся,
що »pod siermięgami nie biją tam serca
polskie«, що з тих латинників на Русі,
»nie wszyscy umieją mówić po polsku!«

Урядовий комунікат

про причини розв'язання парламенту.

Розв'язане державної ради наступило як-
раз в три місяці по звітній обструкційній ночі,
8. червня. Розв'язане мусіло наступити в виду
факту, що більшість чеського ексективного коміте-
ту узвалила на днях продовжати обструкцію
в парламенті, аж поки язикові права Чехів не
будуть реституовані. Др. Кербер не міг склику-
вати парламент на нові бурди і сим нарушувати
опять і так підорвану повагу держави. А рести-
туовати язикові права чеського народу не був
др. Кербер в спроможности без викликаня га-
лабурд із сторони лівиці. Він відкликав ся про-
те до виборців, в надії, що новий парламент
схоче взяти ся за позитивну економічну роботу.

Wiener Ztg. з 8. вересня оновіщує патент,
котрим цісар розв'язує палату послів державної
ради і велить сейчас перевести нові вибори.
В неурядовій часті каже Wiener Ztg.: »Від трьох
літ державна господарка веде ся без всякої
норми і контролі. Переважна частина правитель-
ствених пропозицій, іменню широка економічна
програма, предложена торік державній раді, не
поладнані. В реформах — застою. Бажаня насе-
лення, що відносять ся до двигнення загального
добробиту і власної податкової сили, бажаня,
котрих осущене тим більше на потребі, о скіль-
ко потреби держави, країв і громад безнастанно
ростуть — се все мусіло бути залишене в ви-
ду квестії, що не дотикає навіть всієї держави
(розумій: квестії чеської). Великі добичи в сві-
товім промислі дістали ся в участі другим
державам. Австрія і єї народи одержали лише
сю незначну частину, яку добули собі предпри-
ємчий дух і похвальна відвага одилиць. Всі си-
ли завмерли, позаяк законодавство і адміністра-
ція не змогли доставити їм відповідних средств.
Найбільше потерпіли при сїм економічно най-
слабші, іменню селяни, ремісники і зарібники.
Таке положенє не може довше існувати. Держа-
ва і єї жителі відчувають тяжко паденє своїх
інтересів. Щирі заходи правительства, щоби за-
терти память про сумні пригоди з послїдних
часів, остали без успіху. Невтральність прави-
тельства на поли політики і в національній спра-
ві не з'уміли наклонити парламент до позитивної
роботи, а в слїд за тим розв'язанє по-
сольської палати стало ділом конечности.

»Правительство поручає виборцям, щоби
при виборах, які сейчас мають наступити, за-
становили ся енергічно над своїми економічними
інтересами. В сей спосіб причинять ся они
до скріплення держави і піддержать єї розвій.
Правительство, розв'язуючи палату послів, що
не брала ся за ніяку позитивну роботу, мало
на оці сїю конституційну засаду, що чим по-
важнійше зложать ся відносини, тим більший
обовязок паде на виборців, призадумати ся над
тим, на кого они мають віддати свій голос, щоби
будуча репрезентация відповіла своїй задачі.
Виборці мають рішити, чи неопінене добро, яке
пливе з безперервної діяльности парламенту,
має бути лишене всієї своєї стійности для того
лише, що парламент безнастанно усуває ся від
успішної роботи.«

Українська інтелігенція в повістях Чайченка.

(Далі).

Всякому видко, яка наша інтелігенція:
Перше, що кидаєть ся в очі, се крайнє змоска-
ленє нашої інтелігенції, єї національна несві-
домість, ледарство і безладя. Українська інтелі-
генція змалечку виховуєть ся на московській
мові, на московській історії і літературі. Єї уче-
но в російській школі; вона читає російські
книжки, бо своїх трудно дістати. До сього тре-
ба ще додати, що сама інтелігенція й палцем
по ворухне, щоби хоч трохи паралізувати сей
»обрусительний« вплив. Тим-то українська мова
уважаєть ся простацьким жаргоном, прикметою
неосвіти не тільки між інтелігентами, але на-
віть між народом, як се вже говорено вище.
Ось через що з освіченою людиною мужик
силкуєть ся балакати по московськи. Він чує,
що вся наша інтелігенція балака по росій-
ському, іноді тільки деякі вживаючи українські
приказки, закидають по своєму, хоч і се не всім
подобаєть ся, так що в таких випадках єї самі
»не всі« завжди якось морщать ся (Сон. пр. 7).
Часто навіть буває так, що в сім'ях українлюб-
ців діти ні слова не вміють сказати по своєму
(ibidem 102 ст.) Рідної, української мови можна
у нас навчити ся тільки з книжок, тай се труд-
но, бо українські книжки у нас, на Україні ува-
жають ся »проказою«, котру всіми силами тре-
ба знищувати. Ось що каже директор одної гі-
мназії на педагогічній раді, зібраній по тому
випадку, що в одного з школярів знайдено
українські книжки — »Сіра кобила« Іродчука
та Шевченкові »Гайдамаки«: »Трапила ся річ,
котру ми не можемо терпіти в гімназії. У одно-
го з школярів знайдено українські книжки, ко-
трі він приніс в клас, щоби давати своїм това-
ришам читати. Сей факт свідчить, що... у вся-
кому разі се небезпешна річ і ми повинні як
найшвидче запобігти лихові і не дозволити, що
ося проказа — він кинув на стіл дві українські
книжки — розповсюджувалась поміж дітьми«
(Сон. пр. 134). От як дивлять ся на українські
книжки в російських-московських школах! Який
же погляд на свою національну літературу мо-
же випестити з таких шкіл українська молодіж?
Чи може в неї бути хоч трохи національного
самопізнання, любові до рідного краю, до його
мови, звичаїв? Певно, що ні. Українська інтелі-
генція, вихована на московській мові, на мос-
ковській історії, своїми поглядами та симпаті-
ями цілком московська і не може погодитись з
національно-демократичним українським пряму-
ванням. Справді, як може погодитись з сим пря-
муванням той, хто ніколи не чув і не знає, що
існує народ, а не самі мужики; що існує Украї-
на, а не сама Москва. »Як се? Замість гарної
панської літератури мусимо читати якогось там
Шевченка? і балакати як мужики: *лыко, лыта*.
Замість великої Росії, котра всіх побива, котра
найбільша в світі, котра всіх може шапками за-
кидати, якась »Хохляндія« — каже Катерина дочка
Городинського, вихована зовсім в московському
дусі. (Сон. пр. 55). Вона бажала, щоби українлюбців
зовсім не було. І так по правді кажучи, нема справ-
жньої української інтелігенції. Всі, хто порядкує
на селі — піп, пан, писар, суддя, салдат, фа-
брикант, глитаї — всі вони несуть у народ змо-
скаленє, всі деморалізують його. — (На рос. пр.
26). Далі, як українська інтелігенція дивить ся
на народ, на його просвіту? Такі люде, як Го-
лубов, Іван Городинський дивлять ся на народ
з презирством і не вважають його навіть за
людей: Голубов — москаль — хоч сам був з
селян, але вийшовши »паном«, забрав своїх
мужиків в такі тенета, щоби вони ніколи й не
вишлютались. Він каже, що не розвита сила му-
сить давати свою мускульну працю, щоби про-
цвіла культура (Сон. пр. 23). Молодий Городин-
ський — петербургський урядовець — дивить ся
на народ, як на робочу товаришу. Він каже:
»Темна робоча маса в посуванні наперед циві-
лізації відграє таку-ж ролу, як робоча товари-
на в нашому господарстві (ibidem). Старий Го-
родинський прямо стоїть за кріпацьке право;
хвалить його, як систему слухняности (ibidem).
По думці сих добродіїв виходить, що народ і
кінь, чи віл се все одно — хоч зараз бери і
веди його на заріз; народ не здатний до такого

життя, яким живе освічена людина — не зда-
тний до вищої культури. Тим-то Лірський (в по-
вісті »Соняшний промінь«), котрий хотів заво-
дити у себе в слободі школу, кинув сїю думку і
говорив: »На чорта мужиков та школа? На
що розвивати в йому такі інстинкти, як і в осві-
ченої людини?« (Сон. пр. 68). Єму притакнув
молодий Городинський: »Наша земська школа
плодить соціялістів. Школа не повинна йти да-
лі часословця та псалтиря« (Сон. пр. 68).

Та ще й яка школа снитаймо ми? Не
українська, якою вона повинна бути, а моско-
вська — школа, котра одбива школяра од рід-
ної сім'ї, навчає його згорда, зневажливо пози-
рати на ту масу, що з неї він вийшов. В такій
школі зовсім не можна вчити дітей простих се-
лян, бо вони не розуміють тої специфічно-мо-
сковської мови, якою пишуть ся в Росії шкіль-
ні книжки (Сон. пр. 69). От як, наприклад,
наші сільські школярі розуміють московську
книжну мову: »Мель-міль, що мелють; мідь, ло-
жечки срібні роблять; ёжъ — як хто їсть, то-
той ёж; качель (коліска) як хто ткачє; аїстъ
— як хто їсть, той аїст; жалище-залізо; Лиза —
як чешуть, то волосся лізе; боб — Бог, те що
рибу заганяють; собака, птица; зависть, чолові-
ка так звуть« (Сон. пр. 39). На се-б повинна
звернути увагу українська інтелігенція, але се
для неї все одно — яка-б там школа не була
— чи українська, чи московська, або й ніякої.
»Російська мова — державна мова! інших мов
у Росії держава не признає, а чого держава не
признає, те не існує і повинно зникнути, каже
Іван Городинський (Сон. пр. 70).

(Далі буде).

З політичного поля.

Розв'язанє державної ради, мимо того, що
вже від тижня голошено про ню, як про по-
становлену річ, все таки прийшло трохи несподі-
вано. Бо до послїдньої хвилі провідники партій,
яких нові вибори можуть найбільше нара-
зити на страти, старали ся здержати правитель-
ство від сего кроку, представляючи всі сумніви
такої евентуальности. Але мимо того правитель-
ство не відступило від свого наміру. Вчора
відбула ся дуже бурлива рада кабинетова,
підчас якої виявили ся великі різниці в погля-
дах самого правительства на ситуацію. Однак
вкінці др. Кербер зумів вирівнати єї різниці
і запанувати над ситуацією, переперши свій
проект. Безпосередно після сїєї наради удав ся
др. Кербер до цісаря, де забавив цілу годину і
звідтам виїсє уповаженє до розв'язаня держа-
вної ради та розписаня нових виборів.

Ціла ся подія прийшла несподівано для за-
галу з сїєї причини, що властиво нікому не є
ясно, чого правительство надіє ся і що хоче о-
сягнути новими виборами. Нову палату чекає
передовсім праця для упорядкованя державних
фінансів. Підвишку платні для урядників по-
крито в першій році з касових засобів, але они
вже тим вичерпані і треба доконечно постара-
ти ся о отворенє жерела для них. Тут не помо-
жуть жадні трансакції — держава вже тепер
має дефіцит, який треба покрити позичкою.
Для сїєї позички, як і для позички на конечні
інвестиції, треба призволеня парламенту. Чи
через розв'язанє єго правительство зблизило
ся до сїєї ціли, чи радше віддалило ся від неї?
покажуть нові вибори. Також і військовий заряд
потребує грошей і тяжко вишукати, звідки-б
він міг їх взяти, коли не стане парламенту.
Треба як найскорше нових виборів. Але чи з
сих виборів вийде справді такий охочий до пра-
ці парламент? Виборчою компанією ще гірше
роздражнять ся уми, ще більше роздвоять ся
партії. При таким настрою виборців підуть го-
рою радикальні кандидати і они віднесуть ко-
ристь з нових виборів, а як-раз єї партії, які
завсїгди були підпорою правительства, вийдуть
з них як найгірше. Коли правительство не хоті-
ло згодити ся на октройованє, то тим менше
підє дорогою виборчих репресалій — отже мо-
же і ліпше було дальше дождати повільного
успокоєня антагонізмів, тим більше, що в ческім
клубі, мимо криків поодиноких радикалів, про-
являля ся позначки взаємної виrozumіlosti, —
ніж цілий економічний лад держави ставити на
непевну карту нових виборів.

Малий фейлстон.

ПОЧИНОК.

(Виїмки з довшого оповідання)

Богдана Лешко.

(Далі).

— Не дам!... і схилив голову сиву і задрімав. А поїзд летів як стріла і минав милі за милями скоро і все даліше та даліше відвозив бідного галицького хлопа, що далеко в незванім краю їхав шукати справедливости для себе. І здавалося йому во сні, що його якась дивна небесна сила піврвала за собою і несе його, покривдженого, бідного, безборонного хлопа перед престол справедливости Божої. І лице його під вражієм таких мрій прибрало вид вельми лагідний і покірний, але вдоволеній і певний себе; певний побіди правди над ложею, справедливости над кривдою. І було тоді в цілій появі того безборонного старця щось дивного, щось незвичайного, щось не зі світа того. То лице збіджене, ті очі, що глибоко в голову влізли, то чоло, що мислило, мислило та нічого доброго видумати не могло, вкінці і волосє довге а сиве і сукмана лопска і костур подорожний і тор-

бина з хлібом та сиром, все воно склалося на такий образ, що мусів звернути на себе увагу всякого мислячого чоловіка. Та чи відкрив би, чи відгадав би найбільший навіть мудрець ті гадки в голові старечій? Чи відгадав би в ній найлучший знаток-фізіогноміст героя страшної драми, що почалася в першій акті посеред лісів-закутин, а тепер зближаючи ся до кінця, переносила ся до наддунайської столиці...

Між тим залагли голову Починка тяжкі-сумовиті гадки, куди його тота нечиста сила занесла. Але як глянув на клунок подорожний і на палицю і на нову куртку, то пригадав собі все, перехрестив ся, змовив молитву, посилаючи крізь вікно свої гадки і просьби до Бога, там під церкву в Рехтині, де після його привычки властиво перебував Господь, і — поспідав. Відтак випростував ноги, встав, витягнув руки, почув, що хребет міцно болить і сів на давнє місце. Коло полудня йому зробило ся тужно. Тужно за своїм лісом, за домом, за своїми людьми. Може перший раз в житю почув він, що то любов вітчизни і туга за нею. А що буде, як він не верне? Хто знає, куди його отся нечиста сила несе? Хто його знає? Він питав людей, але ніхто не розумів.

Лиш раменами здвигали і говорили до себе: »Der dumme Bauer!« І так тужно тоді робило ся Починкови і так лячно, що мало з ума не зійшов. Якби не віра в Бога та в якусь прецінь справедливість людську, то хто знає, чи був би не вискочив з вікна і не втік назад.

Цілий день такої туги, відтак ніч з головою на деревляних стінах вагону, з роєм думок, з дожданем ранка, а вкінці і ранок повільний, мрачний, осінній. По обох сторонах поїзду лежала біла як молоко мрака і не давала оглянути околиці. Коло 7. години мрака тая рідла; зразу при самій землі, відтак щораз то вище і вище, аж вкінці підняла ся зовсім і відслонила перед собою велику панораму Відня. В возі вчинив ся гамір. Деякі скидали подорожні одяги, а вбирали сьвяточні, деякі з незвичайним поспіхом, що лиш збудивши ся зі сну, збирали клунки і клуночки, деякі з англійською холонокровністю спали собі даліше, а коли їх хто будив, відповідали: »Noch Zeit!« Богато подорожних повтикало голови в вікна і дивило ся пильно. Від вікна раз враз доходили слова: »Wunderschön, prächtig, colossal, imposant!«

Починок не розумів того. Але мимохіть прийшло йому на гадку, чи то не Відень. Він підняв ся з

місця і понад голови других глянув крізь вікно. Перед ним було велике поле, покрите чорним димом. З диму того виринали високі комини фабрик, то шпилі веж, то чорні тувовища великанських будівель. Посеред того моря мраки, домів, веж, хрестів і коминів піднимав ся шпиль церкви св. Стефана, як велит, що стоїть на сторожі міста. На його вершках і вершочках блищало золото ранішого сонця.

Починок розплющив очі і дивив ся. Чогось подібного він не видів ніколи. Всі гадки зіпхали ся ему до очей, а виразом його здивованя було глибоке зітхненє, що добуло ся з грудий і звернуло на себе увагу всіх подорожних. Вони глянули на Починка і засьміяли ся сердечно.

— Schau, schau! — шептали одні другим тикаючи пальцем на хлопа.

А поїзд гонив чим раз скорше і гудів щораз сильнійше. Его сапане мішало ся з далеким, глухим шумом міста, а свист, проймаючий свист, перетинав воздух і коловоуши.

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. **Ординариятма** всіх трьох епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скст, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Став фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій,	148.480 " "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " "	
" емеритальний	18.166 " 60 "	

Тарифи »Дністра« дуже умірковані, услівя обезпечень користві, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вивосили виплачені **шкоди 1,669.565 кор. 38 сот.** Поліси »Дністра« приймає **Банк красвий і Каси ощадности** у Львові, Коломні, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі. **Зголошеня** о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся. »Дністеръ« виплатив агентам по конець 1899 р. провізія 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЦЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Пожички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. »Дністеръ« на кошту адм. 5 1/2 % і 1 % додатку на кошту адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім »Просьвіти«).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 %.

— Уділ членський вивосить 50 кор., висове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Дністрѣ«.

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень »Дністеръ«.

Артистичне заведење ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток навчукових і великий вибір навчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч антики Вп. Миколяша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки навчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, бляєї та полотві. Всілякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і пазви улиць, числа на домі.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і гузики до упряжи та ліберії. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нуморатори і стемплї на датум. Обдяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

Всілякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні палері
виплачує без потрученя провізії або коштів
Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.